

Handlingar

till sammanträde med
kollektivtrafiknämnden

22 Augusti 2011

Plats: Hotell Scandic Crown, Polhemsplatsen, Göteborg

Ledamöter

Alex Bergström S
Vivi-Ann Nilsson S
Patrik Karlsson S
Lena Malm S
Robert Hansson S
Fredrika Almkvist S
Gunilla Levén M
Jan Skog M
Susanna Cassberg M
Carin Ramneskär M
Ulrika Frick MP
Birgitta Adolfsson FP
Anders Fasth KD
Lars Engen V
Rickard Nordin C

Ersättare

Eric Insulan S
Inga-Kersti Skarland S
Per Erik Norlin S
Ann Lundgren S
Eshag Kia S
Jonas Sundström S
Johan Björkman M
Lena Ferm Landström M
Christian Romberg M
Björn Thodenius M
Martin Odalgård MP
Mats Rahmberg FP
Elin Liljebäck Nilsson KD
Jennica Vainu V
Margaretha Yngvesson C

Ledamot/ersättare som har förhinder ombedes snarast kontakta Ulrika Bokeberg på ulrika.bokeberg@vgregion.se, eller 0702-630995. Ordinarie ledamot som har förhinder ombedes även meddela sin ersättare vid förhinder.

Vänligen uppgive eventuellt behov av specialkost till ulrika.bokeberg@vgregion.se

Förslag på kollektivtrafikförbindelser till Göteborg 22 augusti

	Avgång	Ankomst	Förbindelse
Borås	07:40	08:40	Buss 100
Skövde	06:57	08:32	Västtågen regiontåg
Mariestad	06:07	08:32	Buss 500 + Västtågen regiontåg
Uddevalla	07:09	08:22	Västtågen regiontåg
Vänersborg	07:17	08:17	Västtågen regiontåg

Om ni tar bilen, tänk på att samåka!

Sammanträde med kollektivtrafiknämnden den 22 augusti 2011

Plats: Scandic Crown, Göteborg

Tid: kl 9-15. Fika serveras från kl 8.30

Program:

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare
- Genomgång av dagens ärenden
- Ajournering för gruppmöten (vid behov)
- Beslutssammanträde
- Information om arbetet med pris- och sortimentsstrategin
- Lunch
- Fortsatt information om arbetet med pris- och sortimentsstrategin

Ärenden

Informationsärenden

1. Reglementet för nämnden
2. Pågående processer/utredningar
3. Ekonomi – utgångspunkt i Västtrafiks verksamhetsplan 2012-2014
4. Information om utbildning 31 aug – 1 sept 2011

Pris- och sortimentsstrategi kl 11-12 samt 13-15, föredragning (Västtrafik)

Beslutsärenden / yttranden

5. Remiss: kompletteringar av kollektivtrafiklagen
6. Remiss: Målbild och kollektivtrafikprogram, Fyrbodals
7. Delegationsordning och firmatecknare
8. Sammanträdesdagar 2011 och 2012

Övriga handlingar som underlag för nämndens kommande arbete

Bifogas utskick:

- Målbild Skaraborg och kollektivtrafikprogram
- Målbild Sjuhärad
- K2020 Kollektivtrafikprogram (GR)
- Dubbelt upp – Lokala K2020 (GR)

Via www.vgregion.se/kollektivtrafiknamnd finner ni handlingarna för mötet samt ovanstående dokument digitalt.

För information om arvode och ersättning besök <http://www.vgregion.se/sv/Vastra-Gotalandsregionen/startside/Politik/fortroendevald/Regler-och-rutiner/> och för nedladdning av blanketter besök <http://www.vgregion.se/sv/Vastra-Gotalandsregionen/startside/Politik/fortroendevald/Blanketter/>

Vid första nämndmötet kommer även en introduktionspärm delas ut med ytterligare information.

Ärende 1

Reglemente för Västra Götalandsregionens kollektivtrafiknämnd

Nämndens sammansättning och mandattid

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 15 ersättare. Dessa väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av regionfullmäktige ägt rum. Regionfullmäktige utser bland nämndens ledamöter en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande.

Nämndens verksamhetsområde

§ 2

Nämnden ska fullgöra de uppgifter som följer av Västra Götalandsregionens ansvar för den regionala kollektivtrafiken, när uppgiften inte enligt lag eller regionfullmäktiges beslut ska fullgöras av någon annan.

Nämnden är regionens beställare av kollektivtrafik

Uppgifter för nämnden

§ 3

I nämndens uppdrag ingår att

- a) utforma förslag till regionalt trafikförsörjningsprogram
- b) inom ramen för regionalt trafikförsörjningsprogram lämna uppdrag/beställning till det aktiebolag som av regionfullmäktige fått befogenheten att ingå avtal om allmän trafik
- c) besluta om allmän trafikplikt
- d) bedriva övergripande strategiskt arbete inom området kollektivtrafik
- e) bereda strategiska kollektivtrafikfrågor inför beslut i regionfullmäktige.
- f) svara för samverkan med länets kommuner i kollektivtrafikfrågor
- g) företräda regionen i samverkan med kommunerna enligt gällande överenskommelse
- h) inom sitt verksamhetsområde företräda regionen gentemot statliga myndigheter och andra landsting/regioner
- i) löpande informera regionstyrelsen om strategiska kollektivtrafikfrågor
- j) rapportera om ekonomi, prestationer och kvalitet i enlighet med regionstyrelsens anvisningar
- k) noggrant följa utvecklingen inom kollektivtrafikområdet
- l) verka för forskning och utveckling inom kollektivtrafikområdet

Särskilda uppdrag och befogenheter

§ 4

Nämnden får i uppdrag att ingå avtal med kommuner inom länet rörande lokala anpassningar av kollektivtrafiken och dess finansiering. Nämnden får överlämna detta uppdrag till det aktiebolag som avses i § 3 punkt b) ovan.

Nämnden har inom sitt förvaltningsområde rätt att anta ackord och avskriva fordringar.

Nämnden ska i övrigt fullgöra de uppdrag som regionfullmäktige eller regionstyrelsen överlämnat till nämnden.

Nämndens arbetsformer

§ 5

Nämnden ska säkerställa att den får tillräcklig information för att kunna ta sitt ansvar för verksamheten.

Nämnden ska inom sitt förvaltningsområde avge de yttranden och lämna de upplysningar som kan begäras av regionfullmäktige, regionstyrelsen eller regionens övriga nämnder. Nämnden får infordra yttranden och upplysningar från övriga nämnder när det behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Nämndens ärendehandläggning, skriftväxling, delegation m m

§ 6

Utöver vad som följer av förvaltningslagens föreskrifter om myndigheternas serviceskyldighet gentemot enskilda ska nämnden svara för allmän information i frågor som rör nämndens verksamhetsområde.

Nämndens handlingar undertecknas av ordföranden och kontrasieras av nämndens sekreterare om inte nämnden bestämmer annat. Om ordföranden inte kan underteckna handlingen ska vice ordföranden göra det. Om inte heller vice ordföranden kan underteckna handlingen ska den ledamot nämnden utser göra det.

Delegationsbeslut fattas i nämndens namn. Handlingar som utfärdas med anledning av sådant beslut ska, om inte annat följer av andra stycket, undertecknas av delegaten. Beslut enligt delegation ska anmälas i nämnden.

Delgivning

§ 7

Delgivning med nämnden kan – förutom med ordföranden – ske med förvaltningschef eller med den som enligt särskilt beslut av nämnden innehar fullmakt att företräda nämnden i ärendet eller som annars tillagts behörighet att ta emot delgivningar för nämndens räkning.

Kallelse till sammanträde med nämnden

§ 8

Kallelse till sammanträde med nämnden bör tillställas ledamöterna och ersättarna i god tid före sammanträdet och samtidigt bör uppgift lämnas om de ärenden, som förväntas bli behandlade vid sammanträdet.

Ledamot eller ersättare som är hindrad att närvara vid sammanträde bör skyndsamt anmäla detta.

Närvarorätt för regionstyrelsens ledamöter

§ 9

Regionstyrelsens ledamöter har rätt att delta i sammanträden med nämnden och har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten.

Ordförande och vice ordförande

§ 10

Ordföranden ska leda, samordna och övervaka nämndens arbete. Vice ordförande biträder ordföranden vid fullgörandet av denna uppgift.

Om ordföranden är förhindrad inträder i dennes ställe en vice ordförande.

Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan närvara vid sammanträdet med nämnden utser nämnden annan ledamot att för tillfället föra ordet.

Om ordföranden p g a sjukdom eller annars för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, får nämnden för samma tid utse annan ledamot att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter samt medge ersättning på ordförandenivå.

Ersättares tjänstgöring m m

§ 12

Ersättarna ska tjänstgöra enligt den av fullmäktige bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har alltid företräde oberoende av turordningen.

En ersättare som avbryter tjänstgöringen p g a jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde p g a något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

Ersättare har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten samt ha rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Chef

§ 11

Chef utses av regiondirektören efter samråd med kollektivtrafiknämnden och ställs till nämndens förfogande.

Detta reglemente träder i kraft den 1 juli 2011.

Ärende 2

PM: Pågående processer/ utredningar

Denna PM syftar till att ge en kortfattad överblick av pågående processer som kommer att ingå i kollektivtrafiknämndens arbete.

En rad utredningsarbeten är i gång, bl.a. för att förbereda för den nya kollektivtrafiklagen som träder i kraft 1 januari 2012 och för införandet av trängselskatter. Strategiska långsiktiga utredningar som tidigare hanterats av regionutvecklingsnämnden och/eller Västtrafik kommer nu att lyftas över till kollektivtrafiknämnden.

Arbetet med nya långsiktiga infrastrukturplaner har påbörjats. BHU (beredningen för hållbar utveckling) leder arbetet. Nära och tidig samverkan krävs för att investeringarna i infrastrukturen och de långsiktiga strategierna för kollektivtrafikens utveckling ska gå hand i hand.

Regionalt trafikförsörjningsprogram (Tpr)

Västra Götalandsregionen har som regional kollektivtrafikmyndighet ansvaret att upprätta och besluta om ett regionalt trafikförsörjningsprogram enligt den nya kollektivtrafiklagen. För Västra Götaland kommer trafikförsörjningsprogrammet ta sin utgångspunkt i de målbilder och kollektivtrafikprogram som kommunalförbunden har arbetat fram (i bred samverkan) de senaste åren.

Enligt lagen ska programmet bland annat innehålla en beskrivning av behovet av regional kollektivtrafik i länet samt mål för kollektivtrafikförsörjningen. Programmet ska enligt lagen vara fastställt senast 1 oktober 2012. Rapportering och avstämningar kommer ske kontinuerligt med nämnden. Till KTNs nästa möte den 13 oktober 2011 planeras en avstämning av målstrukturen för programmet.

Samråd är en viktig del av arbetet med det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Här kan den 18 november 2011 särskilt nämnas. Då planeras en bred dialogträff för politiker och tjänstemän för kommuner, region och andra relevanta aktörer. Datumet är planerat så att det sammanfaller med sista ordinarie ägarforum för Västtrafik.

Trafikförsörjningsprogrammet ska fastställas genom de beslutade samverkansformerna. Det innebär att ett regionalt kollektivtrafikråd (se längre ned) i samråd lämnar förslag om program inför beslut i kollektivtrafiknämnden och regionfullmäktige.

Tågstrategi 2035

Syftet med tågstrategin är att säkerställa utvecklingen av en region med hög tillgänglighet mellan regionhuvudorter och kommuner i enlighet med "Vision Västra Götaland". Strategin ska ge vägledning för planering av framtida utbud av tågtrafik och ge underlag för investeringar i fordon och infrastruktur. Tågstrategin är också ett viktigt underlag för, och en del av arbetet med det regionala trafikförsörjningsprogrammet.

En vägledning för tågstrategin håller på att utarbetas som innehåller principer, riktlinjer och värderingar inför kommande prioriteringar av trafiksatsningar. Den planeras att vara klar för ställningstagande till KTNs möte den 13 oktober 2011. Information om arbetet kommer även ges vid nämndens utbildning den 1 september 2011.

Tågstrategin kräver dialog med omkringliggande län, kommuner och andra intressenter och det sker t ex genom särskilda referensgruppsmöten och delregionala ägarråd. Den 18 november 2011 planeras ett bredare dialogmöte för trafikförsörjningsprogrammet. Tågstrategin ingår som en viktig del.

Tidplanen för tågstrategin är våren 2012.

Pris- och sortimentsstrategi

Syftet med arbetet är att utreda prismodeller och ta fram en långsiktig strategi för att utveckla Västtrafiks produktsortiment för färdbevis. Västtrafik ansvarar för utredningsarbetet. Nämnden introduceras i frågan vid sitt första möte den 22 augusti.

Regionstyrelsen har för utsett en arbetsgrupp med en politiker från varje parti i regionstyrelsen, som också ingår i kollektivtrafiknämnden. Till arbetsgruppen har även två kommunrepresentanter från varje delregion knutits, samt två adjungerade från Västtrafiks styrelse. Arbetsgruppen kommer att träffas tre gånger under september och oktober. Särskild kallelse har gått ut.

Ett inriktningsbeslut planeras ske i kollektivtrafiknämnden den 13 oktober 2011, för att möjliggöra nödvändiga förändringar inför införandet av trängselskatter.

Strategi för funktionshinderanpassning av kollektivtrafiken

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet ska enligt kollektivtrafiklagen bl.a. innehålla tidsbestämda mål och åtgärder för anpassning av kollektivtrafik samt en redovisning av de bytespunkter och linjer som ska vara fullt tillgängliga för alla resenärer.

Västtrafiks handlingsprogram för funktionshinderanpassning antogs år 2004 och det finns behov av en genomgång och uppdatering. Strategin kommer att vara mer övergripande än nuvarande handlingsprogram i syfte att utgöra underlag för det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Västtrafik ansvarar sedan som utförare för att konkretisera strategin i åtgärder.

En referensgrupp bestående av representanter för brukarna, Västtrafik, Trafikverket och kommunalförbunden är redan igång.

Tidplanen för arbetet sträcker sig fram till våren 2012. En första lägesrapport av arbetet planeras till KTN 13 oktober 2011.

Nationellt utvecklingscentrum för kunskapsbaserad kollektivtrafik

Trafikverket, Vinnova och Formas har i en gemensam avsiktsförklaring beslutat att bidra till att ett centrum för forskning, utbildning och kunskapsutveckling för kollektivtrafiken etableras i Sverige. De tre storstadsregionerna har blivit kontaktade och har uttalat intresse för att verka för att ett sådant centrum ska kunna komma till stånd, även om inga formella beslut tagits än.

Från Västra Götalandsregionens sida har ett inspel gjorts om vilka kunskapsområden ett sådant centrum bör arbeta med. Detta gjordes genom samråd med en bredare grupp av aktörer från Västtrafik, trafikföretagen, kommunföreträdare, Västsvenska handelskammaren mfl, med stöttning från Lindholmen Science Park. Detta ska nu samordnas med motsvarande inspel från SL och Skånetrafiken. Västra Götalandsregionens FoU-beredning har följt ärendet och kommer att behandla det sammanvägda förslaget om kunskapsområden vid sitt möte den 29 augusti 2011.

Processen för beslut om finansiering och lokalisering är ännu inte fastställd. Själva centrumet ska enligt parternas avsiktsförklaring etableras i en av de tre storstadsregionerna, även om samverkan förutsätts ske med universitet, högskolor, forskningsinstitut mm över hela landet. I oktober påbörjas en dialog med lärosäten i de tre storstadsregionerna.

Lägesrapporter kommer ges löpande vid KTNs möten under hösten 2011.

Förbereda för nya samverkansformer 2012

I samband med beslutet om avtal om ansvar för regional kollektivtrafik i Västra Götaland som togs i maj 2011, antog också respektive kommun, samt Västra Götalandsregionen, förslag till samverkansformer. Dessa innebär bl.a. att ett regionalt forum – ett kollektivtrafikråd – inrättas för att kommuner och region ska kunna samråda om strategiska frågor för kollektivtrafikens utveckling. Rådet ska bestå av representanter för kollektivtrafiknämnden, samt representanter för de fyra delregionernas samverkansforum. Kollektivtrafiknämnden behöver under hösten diskutera formerna för ett sådant kollektivtrafikråd.

Fördjupad samverkan ska också, enligt de beslutade samverkansformerna, ske mellan de fyra noderna länet, med omfattande stadstrafik. Utredningsarbete och dialog med relevanta parter behöver påbörjas under hösten 2011 för att ta de första stegen att etablera denna samverkan.

Kommersiellt marknadstillträde

Från den 1 januari 2012 råder fritt marknadstillträde på marknaden för regional kollektivtrafik. Detta ställer nya krav på kollektivtrafikmyndigheten, Västtrafik och ansvariga väghållare (kommuner och Trafikverket). Förberedelsearbete för att möta de nya förutsättningarna är igång och kommer intensifieras under hösten.

Ärende 3

Ekonomi – utgångspunkt i Västtrafiks verksamhetsplan 2012-2014

Se separat rapport ”Verksamhetsplan 2012-2014” som bifogas

Ärende 4

Utbildning för kollektivtrafiknämnden (och Västtrafiks styrelse) den 31 augusti -1 september

Tid: Från lunch kl. 12.00 den 31 augusti till lunch kl. 12.30 den 1 september

Plats: Gothia Towers/Svenska Mässan, Korsvägen, Göteborg

*OBS! Möjlighet för partivisa träffar före lunchen finns för de som så önskar. Två grupp-
rum är förbokade kl 11-12 för de största partierna. I övrigt finns gott om utrymmen på
Gothia Towers/Svenska Mässan för möten i mindre grupper.*

Nedan finner ni preliminärt program. Detaljerna håller på att läggas fast.

Program den 31 augusti

12.45 Inledning

Workshop om rollfördelning för kollektivtrafiknämnden och Västtrafiks styrelse
(Västtrafiks styrelse och kollektivtrafiknämnden gemensamt)

Kollektivtrafiklagen och det kommersiella tillträdet
(Västtrafiks styrelse och kollektivtrafiknämnden gemensamt)

Dialog med tema Samverkan

(endast kollektivtrafiknämnden)

Birgitta Johansson, ordf i Regionala ägarrådet, och
Bertil Törsäter, regionutvecklingsdirektör deltar

Program den 1 september

08.30

Resenärsperspektivet med sikte på 2025
(Västtrafiks styrelse och kollektivtrafiknämnden gemensamt)

Våra delregionala målbilder i Västra Götaland till 2025
(endast kollektivtrafiknämnden)

Regionalt trafikförsörjningsprogram och Tågstrategi 2035
(endast kollektivtrafiknämnden)

Ärende 5

Till Kollektivtrafiknämnden

Remiss: Komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19)

Bakgrund

Västra Götalandsregionen har fått Komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19) på remiss från näringsdepartementet med svar senast den 3 oktober. Förslagen är föranledda av att det redan innan lagen träder i kraft har framkommit skäl att utöka lagens tillämpningsområde samt göra vissa kompletteringar och ändringar, samt följdändringar i relaterade lagar och förordningar.

Kollektivtrafikavdelningen har tagit fram ett förslag till yttrande för godkännande inför beslut i regionstyrelsen den 27 september. Avstämning med juridiska enheten och Västtrafik har pga nämndens tidplan inte varit möjlig. Detta förutsätts ske inför regionstyrelsens slutliga beslut om yttrande.

Ett utdrag av promemorian bifogas handlingarna.

Promemorian från näringsdepartementet finns att läsa i sin helhet via länken:
<http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/172654>

Förslaget

De kompletteringar av själva kollektivtrafiklagen som föreslås i promemorian handlar i huvudsak om tre saker:

EUs kollektivtrafikförordning även ska tillämpas för kollektivtrafik på vatten.

Denna förändring bedöms inte påverka, utan snarare stärka det sätt som vi i Västra Götaland redan arbetar med kollektivtrafiken. I den skatteväxling och det avtal som kommunerna har med Västra Götalandsregionen ingår redan all allmän kollektivtrafik. Ingen skillnad görs för upphandlad kollektivtrafik som bedrivs på vatten.

Slutsats: Förändringen bedöms som positiv och i linje med det avtal om ansvar för kollektivtrafik som upprättats mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen

Kollektivtrafiklagen tydligt uttalar att en kommun har möjlighet att träffa avtal med den regionala kollektivtrafikmyndigheten om kostandsansvar för bättre regional kollektivtrafik än vad myndigheten annars skulle tillhandahålla.

Detta är vad som i avtalet om ansvar för den regionala kollektivtrafiken mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen betecknar som ”tillköp”. I arbetet med avtalet är tolkningen, i dialog med SKLs jurister, att det är möjligt att göra tillköp med nuvarande kollektivtrafiklag. Den föreslagna kompletteringen undanröjer dock eventuellt avvikande tolkningsmöjligheter.

Slutsats: Förändringen bedöms som positiv och i linje med det avtal om ansvar för kollektivtrafik som upprättats mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen

Kollektivtrafiklagen anger att det ska vara möjligt att ingå avtal om allmän trafik, eller på annat sett utge ersättning för fullgörande av allmän trafikplikt, som avser kollektivtrafik till ett grannland.

Genom Västtrafik finns redan idag upphandlad kollektivtrafik till Norge. Västtrafik är även delägare i Öresundstågtrafiken som sträcker sig in i Danmark.

Slutsats: Förändringen bedöms som positiv och nödvändig.

Övrigt

En justering har gjorts i kapitel 4 för att underlätta uppföljning och utvärdering av kollektivtrafikens utveckling. Förslaget innebär också en tillkommande förordning som innebär att Transportstyrelsen som tillsynsmyndighet har i uppgift att meddela föreskrifter vad avser anmälningsskyldighet för kommersiella aktörer, föreskrifter gällande trafikantinformation och uppföljning och utvärdering. Ytterligare komplettering tydliggör att Trafikverket ska bistå de regionala myndigheterna i upprättandet av regionalt trafikförsörjningsprogram.

Övriga ändringar/kompletteringar av andra lagar osv, som ingår i promemorian, uppfattas framförallt vara i form av följdändringar av den nya kollektivtrafiklagen, och föranleder inga synpunkter.

Förslag till beslut:

Kollektivtrafiknämnden godkänner bifogat förslag till yttrande och översänder det till regionstyrelsen för att avge Västra Götalandsregionens yttrande.

KOLLEKTIVTRAFIKAVDELNINGEN

Ulrika Bokeberg

Näringsdepartementet

Yttrande över komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19)

Västra Götalandsregionen ställer sig positiv till de kompletteringar som föreslås i kollektivtrafiklagen i promemorian Komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19)

Övriga justeringar och kompletteringar har Västra Götalandsregionen inga synpunkter på.

KOLLEKTIVTRAFIKNÄMNDEN

Ulrika Frick

Ulrika Bokeberg

Ds 2011:19

Komplettering av kollektivtrafiklagen

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian, som utarbetats inom Näringsdepartementet, lämnas förslag till komplettering av lagen (2010:1065) om kollektivtrafik som träder i kraft den 1 januari 2012. Förslagen är föranledda av att det redan innan lagen träder i kraft har framkommit skäl att utöka lagens tillämpningsområde och göra vissa kompletteringar och ändringar i lagen.

Det föreslås att kollektivtrafiklagens tillämpningsområde utökas så att lagen även omfattar kollektivtrafik på vatten. Det föreslås också att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70¹ (i det följande kallad *EU:s kollektivtrafikförordning*) även görs tillämplig på kollektivtrafik på vatten. Vidare föreslås att det införs en hänvisning i lagen till rådets förordning (EEG) 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage)², i det följande kallad *cabotageförordningen*.

För att göra det möjligt för en regional kollektivtrafikmyndighet att etablera nationsgränsöverskridande kollektivtrafik, under förutsättning att trafiken domineras av arbetspendling eller annat vardagsresande, föreslås ett tillägg i kollektivtrafiklagen.

¹ EUT L 315, 3.12.2007, s. 1 (Celex 32007R1370).

² EGT L 364, 12.12.1992, s. 7 (Celex 31992R3577).

Vidare föreslås att det i kollektivtrafiklagen införs en bestämmelse i syfte att, även i de fall landstinget ensamt ska bära ansvaret för den regionala kollektivtrafiken, göra det möjligt för en kommun inom länet att finansiera bättre regional kollektivtrafik än vad den regionala kollektivtrafikmyndigheten annars skulle ha tillhandahållit.

Det föreslås också att bestämmelsen i kollektivtrafiklagen om uppföljning och utvärdering av utvecklingen av kollektivtrafikmarknaden justeras så att det blir tydligt att den myndighet som samlar in uppgifterna inte pekas ut som ansvarig myndighet för uppföljning och utvärdering, utan att även andra myndigheter ska kunna använda uppgifterna.

I promemorian lämnas också förslag till en ny förordning om kollektivtrafik, som innehåller föreskrifter i anslutning till kollektivtrafiklagen. Utöver detta föreslås ett antal författningsändringar på både lag- och förordningsnivå, som är föranledda av den nya lagstiftningen.

Författningsändringarna och den nya förordningen föreslås träda i kraft samtidigt som kollektivtrafiklagen, det vill säga den 1 januari 2012.

EU:s kollektivtrafikförordning och cabotageförordningen finns i bilaga 1 och 2.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

dels att 1 kap. 1 § och 4 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 2 a §, 2 kap. 1 b § och 3 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om

1. ansvar för regional kollektivtrafik och organisering av regionala kollektivtrafikmyndigheter,

2. uppgifter och befogenheter för dem som är behöriga myndigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70¹ (EU:s kollektivtrafikförordning) samt

3. allmänna krav på kollektivtrafikföretag,

¹ EUT L 315, 3.12.2007, s. 1 (Celex 32007R1370).

allt i fråga om trafik på väg, järnväg, spårväg och tunnelbana.

allt i fråga om trafik på väg, järnväg, vatten, spårväg och tunnelbana.

EU:s kollektivtrafikförordning ska tillämpas på kollektivtrafik på vatten.

2 a §

I rådets förordning (EEG) 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage)² finns bestämmelser bland annat om tillträdet till marknaden på sjöfartstransportområdet och om medlemsstaternas möjligheter att ange förpliktelser vid allmän trafik och ingå avtal om allmän trafik avseende vissa sjötransporttjänster.

2 kap.

1 b §

Om ett landsting ensamt ska bära ansvaret för den regionala kollektivtrafiken i länet, får en kommun inom länet träffa avtal med den regionala kollektivtrafikmyndighet som avses i 2 § om kostnadsansvar för bättre regional kollektivtrafik än vad

² EGT L 364, 12.12.1992, s. 7 (Celex 31992R3577).

myndigheten annars skulle tillhandahålla.

3 kap.

3 a §

Trots bestämmelserna i 1 och 3 §§ om allmän trafikplikt inom länen får en regional kollektivtrafikmyndighet, eller den till vilken befogenhet har överlämnats enligt 2 §, ingå ett avtal om allmän trafik, eller på något annat sätt utge ersättning för fullgörande av allmän trafikplikt, som avser kollektivtrafik som sträcker sig in i ett angränsande land.

4 kap.

3 §

Ett kollektivtrafikföretag ska till den myndighet regeringen bestämmer lämna de uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna följa och utvärdera utvecklingen av marknaden för kollektivtrafik.

Ett kollektivtrafikföretag ska till den myndighet regeringen bestämmer lämna de uppgifter som behövs för att utvecklingen av marknaden för kollektivtrafik ska kunna följas och utvärderas.

7 Konsekvenser

7.1 Övergripande effekter

Denna promemoria lämnar förslag till komplettering av kollektivtrafiklagen. Det gör att förslagen bör bedömas mot bakgrund av kollektivtrafiklagen i sin helhet (se kapitel 12 i proposition Ny kollektivtrafiklag, prop. 2009/10:200).

De effekter som redovisas i avsnitt 7.2–7.6 är endast relevanta för vissa av promemorians förslag. Av den anledningen berörs inte alla förslag under respektive avsnitt.

Miljöeffekter

På lång sikt bedöms förslagen kunna få miljömässiga konsekvenser. Kollektivtrafiken har de senaste decennierna inte ökat sin marknadsandel av det totala personresandet. De övergripande syftena med förslagen är att göra kollektivtrafiken mer attraktiv och att därmed förbättra förutsättningarna för att fler väljer att resa med den. Ur en miljömässig synvinkel är det positivt om detta sker via en överflyttning från biltrafik eftersom den negativa miljöbelastningen därmed skulle minska. En viss överflyttning kommer dock att ske även från gång- och cykeltrafik. Till det ska läggas ett tillkommande resande som annars inte skulle ha utförts. Det innebär att det totala transportarbetet för persontrafik bedöms öka. Miljöeffekten av överflyttning från gång och cykel samt ökat resande är negativ, medan överflytti-

ning från bilresandet överlag är positiv. Totalt sett bedöms nettoeffekten på miljöpåverkan bli positiv.

7.2 Effekter för resenärerna

Utökning av tillämpningsområdet till kollektivtrafik på vatten

Förslaget om att utöka kollektivtrafiklagens och EU:s kollektivtrafikförordnings tillämpningsområden till att även gälla för sjöfartsområdet bedöms ge positiva effekter för resenärerna.

Kollektivtrafiklagen anger att kommuner och landsting har ett ansvar för kollektivtrafik och hur detta ansvar ska handhas av den regionala kollektivtrafikmyndigheten i respektive län. Det är positivt att det blir tydligt för resenärerna vilken myndighet som har ansvar för den samhällsmotiverade kollektivtrafiken på vatten. Därmed kan de på ett lättare sätt rikta sina önskemål i frågan till en ansvarig myndighet. Förslaget innebär att den regionala kollektivtrafikmyndigheten har som ansvar att fastställa mål för den regionala kollektivtrafiken i ett trafikförsörjningsprogram. Resenärerna kommer i högre utsträckning kunna påverka kollektivtrafiksystemets utformning, även vad gäller trafik på vatten, eftersom de kommer beredas möjlighet att påverka trafikförsörjningsprogrammets innehåll.

Kollektivtrafiklagen ställer vissa krav på kommersiella kollektivtrafikföretag. Genom att införa krav att kommersiell trafik ska lämna information om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för trafikantinformation ökar förutsättningarna för att resenärerna får bra information även om kollektivtrafik på vatten.

Enligt artikel 7.1 i EU:s kollektivtrafikförordning ska varje behörig myndighet en gång om året offentliggöra en samlad rapport om den allmänna trafikplikten inom sitt behörighetsområde, om de utvalda kollektivtrafikföretagen samt om de ersättningar som dessa företag beviljats som kompensation. Rapporten ska möjliggöra kontroll och utvärdering av kollektiv-

trafiknätets effektivitet, kvalitet och finansiering. Denna rapport bör tillsammans med de regionala trafikförsörjningsprogrammet ge resenärerna goda förutsättningar att följa och bedöma hur den regionala kollektivtrafikmyndigheten arbetar med kollektivtrafik, inklusive kollektivtrafik på vatten.

7.3 Samhällsekonomiska effekter

Utökning av tillämpningsområdet till kollektivtrafik på vatten

Ett av argumenten för att utöka lagstiftningen till att även gälla på sjötransportområdet är att det ska ge tydligare och bättre förutsättningar för den kommersiella kollektivtrafiken på vatten. Därmed bör reformen åstadkomma ett större utbud av kommersiell kollektivtrafik inom detta trafikslag. En ökad näringsverksamhet leder i sin tur till ökad sysselsättning och andra positiva samhällsekonomiska effekter.

Befogenhet att organisera nationsgränsöverskridande trafik

Att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ges befogenhet att organisera nationsgränsöverskridande trafik syftar främst till att ge myndigheterna ett verktyg att förbättra förutsättningarna för integrerade arbetsmarknadsregioner över nationsgräns. Att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att göra arbetsmarknadsregionerna större bör kunna leda till ökad sysselsättning, vilket är positivt för samhällsekonomin.

7.4 Statsfinansiella effekter

Utökning av tillämpningsområdet till kollektivtrafik på vatten

Regeringen konstaterade i propositionen Ny kollektivtrafiklag att det är svårt att förutsäga vilka effekter reformen med den nya

kollektivtrafiklagen kommer att få för domstolarna, men regeringen gjorde bedömningen att den ökade arbetsbelastningen för domstolarna blir mycket liten. Under denna förutsättning kan kostnaderna hanteras inom ramen för Sveriges Domstolars befintliga anslag. Effekten av att utöka lagens tillämpningsområde till att gälla även sjöfart bedöms bli än mer begränsad och eventuella tillkommande kostnader kommer att kunna hanteras inom befintliga anslag.

Även i övrigt bedöms förslaget leda till ytterst begränsade kostnadsökningar för staten. Det mest påtagliga tillkommande statliga åtagandet är att området för tillsyn över lagen om kollektivtrafik blir större när dess tillämpningsområde utökas. Den tillkommande uppgiften är dock av liten omfattning och bedöms kunna betalas genom omprioritering av resurserna inom befintliga verksamheter som sorterar under utgiftsområdet Kommunikationer.

7.5 Kommunalekonomiska effekter

Befogenhet att organisera nationsgränsöverskridande trafik

Vissa av de nuvarande trafikhuvudmännen organiserar redan i dagsläget nationsgränsöverskridande kollektivtrafik. Promemorians förslag till ändring av kollektivtrafiklagen syftar till att göra det tydligt att även de kommande regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska kunna organisera sådan kollektivtrafik. Därmed innebär inte förslaget en ändring jämfört med befintliga förhållanden och förslaget bedöms därmed inte leda till ökade kommunala utgifter.

Utökning av tillämpningsområdet till kollektivtrafik på vatten

Promemorians förslag att utöka kollektivtrafiklagens och EU:s kollektivtrafikförordnings tillämpningsområden till sjöfarts-

området gör att kommuner och landsting kommer att åläggas, via de regionala kollektivtrafikmyndigheterna, ett antal ytterligare obligatoriska uppgifter. Kollektivtrafik på vatten är dock i sig inte någon ny uppgift för de regionala myndigheterna, utan i flera län subventionerar myndigheterna redan idag sådan trafik. De nya uppgifterna handlar främst om att myndigheterna behöver inkludera kollektivtrafik på vatten i såväl det regionala kollektivtrafikprogrammet som i den uppföljande rapporten över de allmänna trafikplikterna. Eftersom dessa uppgifter ändå ska göras för landtransporter bedöms emellertid de tillkommande uppgifterna för sjöfart vara begränsade och följaktligen att de tillkommande kostnaderna för kommuner och landsting blir låga. Kollektivtrafiklagen och EU-förordningen ställer även krav på att de behöriga myndigheterna ska agera på ett annat sätt när de ska ingå avtal om allmän trafik till sjöss än vad som skulle vara fallet utan lagändring. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten är t.ex. ålagd att besluta om allmän trafikplikt innan avtalsprocessen påbörjas. Dessutom finns krav på obligatoriskt innehåll i avtal om allmän trafik och regler för hur dessa avtal ska tilldelas. Ett beslut om att kollektivtrafiklagen och EU:s kollektivtrafikförordning ska gälla även för sjöfartsområdet kommer därför leda till att de administrativa uppgifterna för berörda kommuner och landsting kommer att öka något. Bedömningen är dock, även i detta fall, att denna processuella ordning endast kommer att förorsaka knappt märkbara effekter på den kommunala ekonomin.

Om regelverket för kollektivtrafik på vatten blir detsamma som för landtransporter bör det å andra sidan underlätta för kommunsektorn. Därmed skulle förslaget leda till en viss effektivisering av den kommunala verksamheten och en effektiv användning av offentliga medel.

Eftersom förslaget innebär ett nytt åliggande för kommuner och landsting är den kommunala finansieringsprincipen tillämplig. Eftersom de ekonomiska effekterna för kommunsektorn endast bedöms vara marginella eller till och med kostnadsneutrala bör detta emellertid inte leda till att en ekonomisk

reglering behöver göras. Av den anledningen innehåller promemorian inget förslag till finansiering av det ytterligare åliggandet.

Kommunal tilläggsfinansiering

Promemorians förslag om att det, även i de fall landstinget är ensamt ansvarigt för den regionala kollektivtrafiken inom länet, ska vara tillåtet för kommuner att träffa avtal med den regionala kollektivtrafikmyndigheten om kostnadsansvar för bättre regional kollektivtrafik än vad myndigheten annars skulle tillhandahålla, innebär att enskilda kommuner får använda skattepengar till kollektivtrafik för att tillse att det blir ett bättre utbud än vad som annars skulle åstadkommas. Det gör att enskilda kommuner kan ha högre ambitionsnivå än vad den regionala kollektivtrafikmyndigheten har när den tar hänsyn till hela länets behov av kollektivtrafik. En sådan möjlighet för kommuner skulle kunna leda till högre kommunala utgifter än vad som skulle vara fallet om en sådan tilläggsfinansiering inte får förekomma. Det är dock troligt att om kommunal tilläggsfinansiering skulle vara förbjudet skulle kommunerna i högre utsträckning välja att låta kommunalförbund, i stället för landstinget, utgöra regional kollektivtrafikmyndighet. I realiteten bör de kommunala utgifterna bli lika stora.

7.6 Företagsekonomiska effekter

Utökning av tillämpningsområdet till kollektivtrafik på vatten

Förslaget om att utöka lagstiftningens tillämpningsområde till sjöfartsområdet gör att det kommer bli lättare för kommersiella kollektivtrafikföretag att bedriva kollektivtrafik på vatten. De strategiska trafikförsörjningsprogrammen kommer att bli ett viktigt planeringsverktyg för kollektivtrafikföretagen i deras

affärsplanering. Den stegvisa procedur som myndigheten ska tillämpa när de vidtar åtgärder på kollektivtrafikområdet ger företag insyn och förutsebarhet vad gäller myndigheternas åtgärder. Detta skapar bättre förutsättningar för kommersiella satsningar i kollektivtrafiken. Därmed bedöms att utbudet av kommersiell kollektivtrafik kommer att öka.

Den administrativa bördan för kollektivtrafikföretag som är verksamma till sjöss blir i princip oförändrad. Vissa ökade kostnader kan möjligen uppstå genom att krav införs på att delta i samordnade informationssystem. Kravet är dock nödvändigt för att säkra ett sammanhållet kollektivtrafiksystem där resenären kan resa på ett enkelt sätt. Genom att det i första hand är kollektivtrafikbranschen som har ansvaret att utveckla dessa system skapas de bästa förutsättningarna för att hitta kostnads-effektiva och marknadsanpassade lösningar.

Kollektivtrafikföretagen ska dessutom anmäla sin trafik till den regionala kollektivtrafikmyndigheten. En anmälan ska dock vara enkel till formen och ska inte jämföras med en ansökan om tillstånd. Anmälningsskyldigheten kommer därför inte att innebära någon nämnvärd börda för kollektivtrafikföretagen.

Slutligen ska kollektivtrafikföretagen lämna de uppgifter som behövs för att det ska vara möjligt för berörda myndigheter att följa och utvärdera utvecklingen av marknaden för kollektivtrafik. För att uppgiftslämnandet inte ska riskera att bli svårt och betungande ska så långt möjligt sådana uppgifter som de berörda aktörerna tar fram för egna behov användas.

Ärende 6

Till Kollektivtrafiknämnden

Remiss av "Målbild för kollektivtrafiken år 2025 i Fyrbodals kommun med Kollektivtrafikprogram 2013-2016"

Västra Götalandsregionen har fått Målbild för kollektivtrafiken år 2025 i Fyrbodals kommun med Kollektivtrafikprogram 2013-16 med svar senast den 30 september. Kommunalförbundet kommer att behandla ärendet på sin direktionsmöte den 27 oktober.

Fyrbodals kommunalförbund har varit ansvariga för arbetet med att ta fram en målbild för kollektivtrafiken fram till 2025 samt ett tillhörande kollektivtrafikprogram för åren 2013-16 och drivit det i samarbete med Västtrafik. Västra Götalandsregionen har också deltagit i arbetet. Kommunalförbundet valde att slå ihop arbetet med målbilden och kollektivtrafikprogrammet eftersom det är ett viktigt underlag för det kommande regionala trafikförsörjningsprogrammet.

Rapporten består av tre delar:

Del A: Förutsättningar och trender som är en beskrivning av området Fyrbodals kommun.

Del B: Mål och strategier för 2025 som beskriver vad man vill uppnå med sin kollektivtrafik samt hur man bör arbeta för att nå dit.

Del C: Kollektivtrafikprogram för 2013-2016 som beskriver tre fokusområden – trafik, infrastruktur samt miljö. I kollektivtrafikprogrammet görs även en bedömning av kostnaden för att nå de uppsatta målen dels i målbilden till år 2025 och dels i programmet till år 2016.

Ett förslag till yttrande samt dokumentet Målbild för kollektivtrafiken år 2025 i Fyrbodals kommun med Kollektivtrafikprogram 2013-16 bifogas.

Förslag till beslut:

Kollektivtrafiknämnden godkänner bifogat förslag till yttrande

KOLLEKTIVTRAFIKAVDELNINGEN

Ulrika Bokeberg

Fyrbodals kommunalförbund
Att: Christian Martins
Box 305
451 18 Uddevalla

Yttrande över Målbild för kollektivtrafiken år 2025 i Fyrbodal med Kollektivtrafikprogram 2013-2016

Kollektivtrafiknämnden är positiv till att Fyrbodals kommunalförbund har tagit fram en målbild och ett kollektivtrafikprogram som visar ambitionsnivån för den framtida kollektivtrafiken. Vi ser positivt på principen att fokusera på prioriterade stråk för att med en kostnadseffektiv kollektivtrafik skapa fler resor och en större marknadsandel för kollektivtrafiken i förhållande till bilen.

Målbilden och programmet visar att kommunerna har ett engagemang för att utveckla kollektivtrafiken och bidra till att skapa goda förutsättningar för att det ska ske. Viktig framgångsfaktor för att gå i riktning mot målbilden är att samhällsbyggnad, infrastrukturinvesteringar och trafik samordnas. Kollektivtrafikens utveckling styrs också av förändringar i resenärernas efterfrågan, som kan vara svår att förutse långsiktigt.

Västra Götalandsregionen har enligt den nya kollektivtrafiklagen som träder i kraft den 1 januari 2012 ansvaret för att upprätta och besluta om ett regionalt trafikförsörjningsprogram. I arbetet med programmet sker ett omfattande samråd med berörda aktörer. Kommunalförbundens målbilder och kollektivtrafikprogram utgör en viktig del av det samrådet.

KOLLEKTIVTRAFIKNÄMNDEN

Ulrika Frick

Ulrika Bokeberg

Ärende 7

Delgationsordning och firmatecknare

Beredning

Kollektivtrafikavdelningen har utarbetat förslag till delegationsordning för Kollektivtrafiknämnden. Förslaget bifogas.

För att underlätta hanteringen av tecknande av avtal förslås även att nämnden tar beslut om firmatecknare inom verksamhetsområdet.

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämnden antar delegationsordning enligt bifogat förslag

Till firmatecknare, två i förening, för kollektivtrafiknämnden, Västra Götalandsregionen organisationsnummer 232100-0131, utses kollektivtrafiknämndens ordförande Ulrika Frick, kollektivtrafiknämndens vice ordförande Alex Bergström och tf kollektivtrafikdirektör Ulrika Bokeberg, från den 22 augusti 2011.

KOLLEKTIVTRAFIKAVDELNINGEN

Ulrika Bokeberg

Delegationsordning Kollektivtrafiknämnden

Förteckning över ärenden, i vilka kollektivtrafiknämnden delegerat beslutanderätt, gällande från och med den 2011-08-22

Förteckning över beslut som fattats med stöd av delegation, ska föras fortlöpande och hållas tillgänglig hos registrator.

1. Ärende	2. Delegeras till	3. Vid förfall för delegat delegeras till	4. Ansvarig för anmälan till kollektivtrafiknämnden
A. Kollektivtrafiknämnd			
1. Besluta i ärenden som inte kan anstå till nästa sammanträde med kollektivtrafiknämnd och där beslutanderätten inte delegerats till annan.	KTN-ordförande	Vice ordförande	Kollektivtrafiksdirektör
2. Uppdrag till kollektivtrafiknämndens ledamöter som deltagande i kurser och konferenser	KTN-ordförande	Vice ordförande	Kollektivtrafiksdirektör
3. Besluta om projekt på belopp upp till 300 000 kr/projekt	Kollektivtrafiksdirektör		Kollektivtrafiksdirektör
B. Kameran ärenden			
1. Besluta om avskrivning av nämndens fordringar där inte beslutanderätten åvilar annan: Högst två basbelopp/ärende	Kollektivtrafiksdirektör		Kollektivtrafiksdirektör

Ärende 8

Sammanträdesdagar

Kvarvarande sammanträdesdagar 2011 – Kollektivtrafiknämnden

13 oktober 10-15, Göteborg
3 november 10-15, Göteborg (preliminärt)
1 december 10-15, Göteborg

Vi ber er även notera den 18 november, då en bredare dialogträff planeras

Sammanträdesdagar 2012 – Kollektivtrafiknämnden

Följande sammanträdesdagar föreslås för kollektivtrafiknämnden under 2012:

Torsdag 26/1
Tisdag 6/3 (preliminärt)
Torsdag 19/4
Torsdag 31/5
Torsdag 27/9
Torsdag 1/11
Torsdag 13/12

Förslag till beslut:

Kollektivtrafiknämnden fastställer följande sammanträdesdagar 13/10, 3/11 och 1/12 för KTN 2011 och följande sammanträdesdagar 26/1, 6/3, 19/4, 31/5, 27/9, 1/11 och 13/12 för KTN 2012.

Kollektivtrafikavdelningen

Ulrika Bokeberg

SAMMANTRÄDESDAGAR KTN 2012

MÅNAD	KTN	RUN	RS	RF
JANUARI	26 jan ÅRS		24 jan	
FEBRUARI		2-3 feb ÅRS	14 feb 28 feb	7 feb
MARS	6 mars (Preliminärt)	20 mars	13 mars 27 mars ÅRS	
APRIL	19 april Delår		10 april 24 april	17 april ÅRS
MAJ	31 maj	10 maj Ev. i Karlsborg	8 maj 22 maj Bu+Delår mars 29 maj Reserv Bu	15 maj
JUNI		21 juni	5 juni 19 juni	11-12 juni Bu+ Delår mars
JULI				
AUGUSTI				
SEPTEMBER	27 sep Detaljbudget	13 sep	4 sep 25 sep	18 sep
OKTOBER		25 okt	9 okt Delår aug 30 okt	22-23 okt Delår aug
NOVEMBER	1 nov		13 nov 20 nov	27 nov
DECEMBER	13 dec	18 dec	11 dec	